

църква и се отличава съ относителна правилност, всички други улици се пръплитат въ съвършено безпорядъкъ, несъобразни съ постройките, нито пъкъ послѣдните съ улиците. Жилищните дървени къщи сѫ отъ вънъ и отъ вътре варосани; по-голъмата имъ част иматъ видъ на четириежгълникъ, покрити сѫ съ керемиди, а едната имъ страна е оставена открита, като тераса подъ покривъ. Въ Бѣла е имало 335 български къщи, а турски не повече отъ 50, споредъ бѣлѣжките на графъ Соллогубъ.* Цвѣтущето състояние и видимата заможност на населението въ село Бѣла пораждали запитвания у Освободителя, какво още искатъ тия хора? Какво имъ е тежело? Единъ народъ мѫжественъ, който даде реални доказателства при прѣвземането на Балкана и отстояването на своята свобода при Шипка, надаренъ съ умствени способности и съ нравствени достоинства, трудолюбивъ и богатъ съ земя, но спрѣнъ въ развитието си и политически потиснатъ, молеше застѫпничеството на братска Русия. Но, какво му не достигаше? Липсваше му траенъ граждански редъ. Въ селото Бѣла бѣлѣжити били двама автократи, потисници: Мехмедъ-бей и неговиятъ внукъ Сюлейманъ-бей, които бѣха откупили отъ турското правителство правото непосрѣдствено по своя воля да се разпореждатъ съ собствеността на жителите. Границите на произвола се диктуваха изключително отъ благоволението или интересите на спахията — респективно двамата бейове. Както е известно, споредъ отоманското гражданско право, земята е лична собственост на Султана. При помощта на населението и владѣющата безнаказаност — ползуването отъ зе-

* Вижъ Дневникъ на Царя, отъ графъ Владимиръ Соллогубъ, стр. 63.